

Frankrijk schendt het recht van Franse ISIS-bruiden en hun kinderen, oordeelt Europees hof

Frankrijk schendt het recht van Franse 'ISIS-bruiden' die met hun kinderen naar Frankrijk willen terugkeren, oordeelde het Europees hof voor de rechten van de mens.

Jan van Benthem

© 16 september 2022, 20:44 aangepast 17 september 2022 10:02

Een groep voormalige ISIS-vrouwen in het Al-Roj in noordoost Syrië.

(beeld afp / Delil Souleiman)

De uitspraak kan ook gevolgen hebben voor Nederland, dat ook alleen onder druk van de rechter jonge kinderen en hun moeders uit de Syrische detentiekampen haalt.

De weigering van de Franse regering om twee vrouwen en hun kinderen te repatriëren, is in strijd met met ‘het recht op terugkeer naar het grondgebied van de staat waarvan ze burger zijn’. Dat oordeelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, EHRM, deze week in een zaak die de ouders van de twee vrouwen hadden aangespannen. De ouders stelden dat de Franse weigering neerkomt op een ‘langdurige gevangenschap in Syrië, die de vrouwen en de kinderen blootstelt aan [onmenselijke](#) en vernederende behandeling’.

De zaak is van belang voor meer Europese landen, waarvan er ook nog steeds vrouwen en kinderen vastzitten in beruchte detentiekampen als [Al-Hol](#) en [Al-Roj](#) in het door de Koerdische milities gecontroleerde noorden van Syrië. Sinds de ineenstorting van het ‘islamitische kalifaat’ van ISIS, begin 2019, maar ook al daarvoor, worden in deze en andere kampen tienduizenden vrouwen en kinderen uit het voormalige ISIS—gebied vastgehouden, zonder berechting.

Vooraf in het kamp Al-Hol is de situatie voor kinderen onmenselijk, zegt de Amerikaanse commandant Kurilla. - beeld anp / Baderkhan Ahmad

Veel van die vrouwen zijn door de valse beloften van ISIS, dat daarvoor een verfijnd propagandasysteem had opgezet, naar de ‘islamitische staat’ gelokt. Daar voegden ze zich bij hun mannen of [moesten](#) met ISIS-strijders trouwen – en als die sneuvelde, met een volgende. Vanaf 2017 ontsnapten in toenemende aantallen vrouwen uit die situatie naar het door de

Koerdische strijders beheerste noordoosten van Syrië. In 2019 kwamen daar nog een enkele duizenden ISIS-vrouwen en hun kinderen bij na de val van het 'islamitische kalifaat'.

menselijk lijden

De situatie in die kampen, met name het grote kamp Al-Hol, is onmenselijk, oordeelde de Amerikaanse generaal Michael 'Erik' Kurilla tijdens zijn bezoek aan Al-Hol, eind vorige week. Kurilla is de nieuwe commandant van CENTCOM, het centrale commando van alle Amerikaanse troepen in onder meer het Midden-Oosten. Hij is de eerste Amerikaanse bevelhebber die het kamp bezocht. Kurilla omschreef de situatie in Al-Hol als 'een humanitaire catastrofe' en een 'brandhaard van [menselijk lijden](#)'.

De Koerdische bewakers, leden van de Koerdische YPG-milities, kunnen de situatie nauwelijks in controle houden. Vorig jaar waren er ruim honderd moorden in Al-Hol alleen al en sinds april neemt het geweld weer toe. Een kern van geradicaliseerde vrouwen houdt een terreurbewind over de anderen. Die 'piek in moorden' maakt de kinderen extreem angstig, [rapporteerde](#) Save the Children in juli. Jonge kinderen zijn getuige van mishandeling, moord op hun moeder of verwanten en willen soms zelf alleen nog maar dood. De VN Mensenrechtenraad noemt de kampen in een recent rapport 'Europa's Guantánamo voor kinderen', waar ze zonder rechtszaak voor onbepaalde tijd gevangen zitten, als straf voor de misdaden van hun ouders.

Naast Syrische en Iraakse kinderen zitten ook honderden Europese kinderen in de detentiekampen in noordoost Syrië. - beeld afp / Delil Souleiman

In acties van de Koerdische milities in het kamp in de afgelopen twee weken troffen ze nog vrouwelijke [jezidislaven](#) aan, naast tunnels, ISIS-instructiemateriaal en zelfs martelwerktuigen. Kurilla noemt het kamp ‘een regelrechte broedplaats voor ISIS’. ‘De meeste vrouwen willen ontsnappen aan ISIS, maar ISIS ziet het kamp als een mogelijkheid om zijn boodschap te verspreiden en nieuwe leden te werven. Het daarom dringend noodzakelijk dat de landen waar de vrouwen vandaan komen, hen terughalen en hen indien mogelijk rehabiliteren’, aldus Kurilla.

En als dat niet gebeurt, ‘krijgen we hier potentieel te maken met ISIS 2.0’, zegt generaal Claude Tudor, commandant van de Special Operation taakgroep die ISIS in Syrië en Irak moet verslaan, in juli tegen een [onderzoeksgroep](#) van de Amerikaanse Senaat. Want de kinderen die in de kampen opgroeien, nu nog vooral tussen de drie en acht jaar oud, zien geen ander voorbeeld dan de ellende om hen heen en de propaganda van ISIS.

berechten

In Nederland heeft onder meer de rechtbank in Rotterdam de regering opgedragen Nederlandse ISIS-vrouwen en hun kinderen te repatriëren om ze hier te kunnen berechten en om de kinderen onder toezicht te plaatsen. Nederland heeft in

februari om een eind aan de berechting van vijf vrouwen te voorkomen, hen samen met elf kinderen naar ons land [gehaald](#). De vrouwen werden onmiddellijk in hechtenis genomen. Op 11 mei oordeelde rechtbank in Rotterdam dat Nederland nog eens twaalf vrouwen met in totaal 29 kinderen [binnen vier maanden](#) naar Nederland diende te halen, ook om berecht te worden. De Nederlandse regering heeft daar tot nu toe niet op gereageerd.

problemen nemen toe

De uitspraak van het Europees hof kan ook voor Nederland van groot belang zijn, zegt Juliette Verhoeven van Save the Children. ‘In principe geldt al volgens het Kinderrechtenverdrag dat de kinderen moeten worden opgehaald. Maar op dit moment zijn we helemaal in het ongewisse waarom Nederland dat niet doet. Is het omdat ze bezig zijn met de repatriëring, of die willen vertragen, of zijn ze het helemaal niet van plan? We hebben het hier wel over kleine kinderen die geen bescherming hebben. De moeders moeten absoluut [worden berecht](#) en dat kan [alleen](#) in Nederland. Ze zijn ook niet allemaal verbonden aan ISIS. Daarnaast maken die kinderen daar nu echt verschrikkelijke dingen mee en kampen ze met grote psychische problemen. Hoe langer ze in de kampen blijven, hoe die problemen worden. De situatie is wellicht nog erger dan Guantánamo, want in Al-Roj, waar de meeste Nederlandse vrouwen zitten, heerst chaos, er is [geweld](#) en er vindt radicalisering plaats. De Amerikanen hebben gelijk: zó kweek je ISIS 2.0. De Nederlandse bewering dat het te gevaarlijk zou zijn om ze op te halen, klopt ook niet. Dat kon wel in februari en de Amerikanen

hebben zelfs aangeboden de vrouwen en hun kinderen naar Irak te brengen. Van daaruit kunnen ze dan naar Nederland.'

Nederland loopt hopeloos achter

'De meeste vrouwen die nu terug willen komen, hebben helemaal niks meer ISIS', stelt Ad Corten, CDA-lid en initiatiefnemer van [Platform](#) kinderen terug uit het kalifaat. Vorig jaar nam het CDA-congres een resolutie aan die de Tweede Kamerfractie oproep voor het terughalen van de vrouwen en kinderen te stemmen. 'Maar de Haagse fractie heeft dit naast zich neergelegd. Ze zeggen wel er achter de schermen aan te werken, maar dat zouden ze voor de schermen moeten doen.' Met de stemmen van het CDA zou er nu een Kamermeerderheid voor het repatriëren zijn. 'De VS, de Koerden en anderen zeggen al drie jaar dat het heel slecht gaat met de kinderen. Maar er is politieke onwil, angst voor kritiek uit de achterban, ook in het CDA.' Corten is daarom nu bezig met een [nieuwe resolutie](#) voor het partijcongres in november. Die moet de Kamerfractie ertoe aanzetten deze keer wel in actie te komen. Volgens Corten is de uitspraak van de Hoge Raad uit juni 2020 dat de staat de vrouwen [niet hoeft te helpen](#) om uit de kampen naar Nederland te komen, achterhaald. 'Alle landen om ons heen doen het, [België](#), Frankrijk [ook](#), [Duitsland](#). Het veiligheidsrisico voor Nederland [is er niet](#), want ze worden gevangengezet en [berecht](#). Het is ook niet te gevaarlijk om ze op te halen en de 'diplomatieke problemen' die het met buurlanden zou kunnen opleveren, gaan ook niet meer op. Nederland loopt hopeloos achter.'

|

|